

Kinh Hoa Nghiêm Đại Phương Quảng Phật tóm lược (Quyển 18)

ISSN: 2734-9195 09:05 18/05/2026

Bộ Luận Kinh Hoa Nghiêm Đại Phương Quảng Phật được giảng giải bởi Hòa thượng Tuyên Hóa, Việt dịch Tỳ Kheo Thích Minh Định, gồm có 25 quyển. Bài viết này là những ý chính, cô đọng nhất của quyển 18.

Phẩm này thuyết minh về "Vô lượng trụ" của Phật và Bồ tát

Bồ Tát Thanh Liên Hoa Tạng thông đạt pháp giới vô ngại, tức thường tu hành hạnh môn lìa tất cả chướng ngại, bền thành tựu viên mãn đại nguyện của Bồ Tát Phổ Hiền, liền thấy rõ biết tất cả pháp môn của chư Phật nói. Lúc đó, Bồ Tát Thanh Liên Hoa Tạng dùng tâm đại từ bi, để quán sát tất cả chúng sinh, muốn khiến cho họ trở về nguồn cội, khôi phục lại tự tính thanh tịnh vốn có. Khiến cho hết thảy chúng sinh tinh tấn tu tập tất cả Phật pháp, không còn nhầm chán và mệt mỏi. Thọ trì tu hành tất cả pháp môn của các Bồ Tát tu. Ở trong một niệm, sinh ra tất cả trí tuệ của chư Phật. Hiểu rõ tất cả trí môn vô cùng vô tận. Hay tổng tất cả pháp, trì vô lượng nghĩa, biện tài vô ngại cũng đều đầy đủ viên mãn. Lúc đó, Bồ Tát Thanh Liên Hoa Tạng thừa đại oai thần lực của Phật Thích Ca Mâu Ni và mười phương chư Phật, bảo Bồ Tát Liên Hoa Tạng nói rằng: "Phật tử! Hết thảy chư Phật Thế Tôn đều có vô lượng trụ". Dưới đây sẽ nói rõ vô lượng trụ của chư Phật.

Đó là tâm của Ngài thường trụ đại bi. Lại trụ đủ thứ thân, làm các đại Phật sự. Trụ ý niệm bình đẳng, chuyển bánh xe pháp thanh tịnh. Trụ bốn biện tài, mà nói vô lượng vô biên pháp môn. Bốn vô ngại biện, tức là: Từ vô ngại biện, nghĩa vô ngại biện, pháp vô ngại biện, lạc thuyết vô ngại biện. Lại trụ nơi tất cả pháp môn của chư Phật không nghĩ bàn. Lại trụ âm thanh thanh tịnh, vang khắp vô lượng cõi nước. Lại trụ bất khả thuyết pháp giới thâm sâu. Lại trụ hiện tất cả thần thông diệu dụng tối thắng. Lại trụ hay khai thị pháp môn rất ráo không có chướng ngại. Phật tử! **Chư Phật Thế Tôn có mười thứ pháp, khắp cùng vô lượng vô biên pháp giới.** Những gì là mười?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật có thân tướng không bờ mé, mà sắc tướng đó thanh tịnh vô ngại. Chư Phật Thế Tôn vào khắp hết thảy các cõi, mà không có sự ô nhiễm và chấp trước, tuy vào các cõi mà không bị tất cả các cõi chuyển biến
2. Mười phương ba đời tất cả chư Phật, có con mắt không bờ mé, không chướng ngại, có thể thấy khắp tận hư không biến pháp giới. Tất cả tâm của chúng sinh, Ngài đều nhìn thấy được hết, cho nên gọi là không bờ mé. Tất cả Phật pháp, Ngài cũng thấy rõ hết, thấu rõ hết không sót thừa
3. Tất cả chư Phật, có lỗ tai không bờ mé, không chướng ngại, thấy đều hiểu rõ hết tất cả âm thanh
4. Lại nữa, tất cả chư Phật, có mũi không bờ mé, đến được tự tại bờ bên kia của chư Phật
5. Lại nữa, tất cả chư Phật, có lưỡi rộng dài, vang ra âm thanh vi diệu, khắp cùng pháp giới
6. Lại nữa, tất cả chư Phật, có thân không bờ mé, ứng khắp tâm chúng sinh, đều khiến cho họ đều thấy được
7. Lại nữa, tất cả chư Phật, có ý không bờ mé, trụ nơi pháp thân bình đẳng vô ngại
8. Lại nữa tất cả chư Phật, có giải thoát không bờ mé, không có chướng ngại, hay thị hiện đại thần thông lực vô tận
9. Lại nữa, tất cả chư Phật, có thể giới thanh tịnh không bờ mé, tùy chúng sinh ưa thích, hiện ra tất cả cõi Phật, đầy đủ vô lượng đủ thứ sự trang nghiêm, mà ở trong đó cũng không sinh tâm nhiễm ô, cũng không sinh tâm tham trước, chẳng có sự chấp trước nào
10. Tất cả chư Phật lại có hạnh nguyện Bồ Tát không bờ mé, đắc được trí tuệ viên mãn, thần thông biến hoá, du hí tự tại, hoàn toàn thông đạt tất cả pháp môn của chư Phật.

Các vị Phật tử! Đó là mười thứ Phật pháp không bờ mé, khắp cùng pháp giới của đức Như Lai Vô Thượng Chính Đẳng Chính Giác.

Lại nữa các vị Phật tử hãy lắng nghe! **Chư Phật Thế Tôn có mười thứ niệm niệm sinh ra trí tuệ.** Những gì là mười thứ niệm?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật, ở trong một niệm, đều có thể thị hiện vô lượng thế giới, từ trên trời giáng xuống
2. Tất cả chư Phật ở trong một niệm, đều có thể thị hiện vô lượng thế giới Bồ Tát thọ sinh
3. Lại nữa, tất cả chư Phật ở trong một niệm, đều có thể thị hiện vô lượng thế giới, xuất gia học đạo
4. Lại nữa, tất cả chư Phật ở trong một niệm, đều có thể thị hiện vô lượng thế giới, dưới cội bồ đề thành Đẳng Chính Giác
5. Hết thấy mười phương ba đời tất cả chư Phật, ở trong một niệm, đều có thể thị hiện vô lượng thế giới, ở trong vô lượng thế giới chuyển diệu pháp luân, làm sư tử吼
6. Lại nữa, mười phương ba đời tất cả chư Phật, ở trong một niệm, đều có thể thị hiện vô lượng thế giới, giáo hoá vô lượng chúng sinh, cúng dường vô lượng chư Phật
7. Lại nữa, mười phương ba đời tất cả chư Phật, ở trong một niệm, đều có thể thị hiện vô lượng thế giới, bất khả thuyết đủ thứ thân Phật
8. Lại nữa, mười phương ba đời tất cả chư Phật, ở trong một niệm, đều có thể thị hiện vô lượng thế giới, đủ thứ vô số vô tận sự trang nghiêm, có thể thị hiện tất cả trí tạng tự tại của Như Lai
9. Lại nữa, mười phương ba đời tất cả chư Phật, ở trong một niệm, đều có thể thị hiện vô lượng thế giới, vô lượng vô số chúng sinh thanh tịnh
10. Lại nữa, mười phương ba đời tất cả chư Phật, ở trong một niệm, đều có thể thị hiện vô lượng thế giới đủ thứ căn tính mười phương ba đời tất cả chư Phật, đủ thứ tinh tấn, đủ thứ tu hành và hiểu biết, ở trong ba đời quá khứ hiện tại vị lai, thành Đẳng Chính Giác giáo hoá chúng sinh

Đó là mười thứ niệm của Phật.

Bồ Tát Thanh Liên Hoa Tạng lại nói: Các vị Phật tử! **Chư Phật Thế Tôn có mười điều không thất thời.** Những gì là mười điều không thất thời?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật thành Đẳng Chính Giác không thất thời. Khi chư Phật tu thành Phật thì nhất định sẽ thành Phật, không thể nói tu mà không thành Phật, hoặc sớm một chút, hoặc chậm một chút, mà là đúng thời

2. Tất cả chư Phật thành thực chúng sinh có duyên cũng không thất thời. Chúng sinh nào đáng được độ, đúng thời sẽ đi đến độ, đáng giáo hoá thì đi đến giáo hoá
3. Lại nữa tất cả chư Phật thọ ký cho Bồ Tát cũng không thất thời. Nói bạn ở đời vị lai sẽ làm Phật, Phật hiệu gì
4. Lại nữa, mười phương ba đời tất cả chư Phật, tùy tâm niệm của chúng sinh mà thị hiện sức thần thông. Chúng sinh muốn thần lực gì, thì Phật thị hiện thần lực đó, cũng không thất thời
5. Lại nữa, mười phương ba đời tất cả chư Phật, tùy sự hiểu biết của chúng sinh, chúng sinh hiểu cái gì thì thị hiện ra cái đó, thị hiện thân Phật cũng không thất thời
6. Lại nữa, mười phương ba đời tất cả chư Phật trụ nơi đại xả, cái gì cũng đều xả bỏ được mà không thất thời. Khi xả bỏ, cũng không trước, cũng không sau, vừa đúng thời
7. Lại nữa, mười phương ba đời tất cả chư Phật vào các tụ lạc, tức là đi vào xóm làng, cũng không thất thời. Lúc nào nên đi thì đi, không nên đi thì không đi
8. Lại nữa, mười phương ba đời tất cả chư Phật nhiếp trì hết thầy tất cả các thiện nam tín nữ cũng không thất thời, cũng đúng thời
9. Mười phương ba đời tất cả chư Phật, điều phục chúng sinh ác tính cũng không thất thời
10. Mười phương ba đời tất cả chư Phật, hiện thân thông diệu dụng không thể nghĩ bàn của chư Phật cũng không thất thời

Đó là mười điều không thất thời.

Chư Phật Thế Tôn có mười thứ cảnh giới không nghĩ bàn, không gì so sánh được. Những gì là mười?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật khi ngồi kiết già, đầy khắp mười phương vô lượng thế giới, vì mười phương vô lượng thế giới đó, đều sung mãn thân Phật
2. Tất cả chư Phật nói một câu nghĩa, một ý nghĩa, đều có thể khai thị tất cả Phật pháp, tất cả Phật pháp đều hiển lộ ra

3. Tất cả chư Phật phóng một luồng quang minh, đều có thể chiếu khắp tất cả thế giới
4. Tất cả chư Phật ở trong một thân Phật, đều có thể tùy loại thị hiện đủ thứ hoá thân
5. Tất cả chư Phật ở tại một nơi, đều có thể thị hiện tất cả thế giới
6. Tất cả chư Phật ở trong một trí tuệ, đều có thể quyết rõ tất cả các pháp, tất cả Phật pháp đều minh bạch hết, không có sự quái ngại nào
7. Tất cả chư Phật ở trong một niệm, đều có thể đến khắp mười phương thế giới. Phật có cảnh giới không thể nghĩ bàn này
8. Tất cả chư Phật ở trong một niệm, đều có thể hiện ra vô lượng oai đức của Như Lai
9. Tất cả chư Phật ở trong một niệm, biết được cảnh giới mười phương ba đời tất cả chư Phật và mười phương ba đời tất cả chúng sinh, mà tâm không tạp loạn
10. Tất cả chư Phật ở trong một niệm, đồng một thể không hai với tất cả chư Phật ba đời quá khứ hiện tại và vị lai

Đó là mười cảnh giới không thể nghĩ bàn.

Chư Phật Thế Tôn hay sinh ra mười thứ trí tuệ. Những gì là mười?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật biết tất cả pháp vốn là tịch tĩnh, không có một thứ hướng, mà hay sinh ra trí nguyện hồi hướng cho chúng sinh, hồi hướng về bồ đề, hồi hướng về thật tế
2. Tất cả chư Phật biết tất cả pháp đều không có thân, mà hay sinh ra tất cả trí thân thanh tịnh
3. Tất cả chư Phật biết tất cả pháp vốn không hai, thậm chí một cũng không có, làm gì có hai? Nhưng Phật nhờ pháp này, để giác ngộ nguồn gốc tự tính của diệu chân như tính
4. Tất cả chư Phật đương nhiên biết tất cả pháp vô ngã, vô chúng sinh. Chỗ này hỏi chúng ta, chúng sinh, có biết tất cả pháp vô ngã, vô chúng sinh chẳng! Phật đương nhiên chắc chắn biết, vậy tại sao phải nói ra? Là để xem chúng ta có biết chẳng, có ngã chẳng, có chúng sinh chẳng. Nếu không có “ngã”, thì không thể nói thị phi với người khác, vì chẳng có ngã, thì ai mắng tôi? Tôi là ai? Ai chẳng

cung kính tôi? Ai huỷ báng tôi? Nếu tất cả vạn vật đều vô ngã, thì còn có gì để tranh? Tại sao phải tranh? Vì cái ngã tác quái. Cái “ngã” này nhất định phải đả đảo nó, vì có ngã, cho nên phải đả đảo nó. Có ngã tướng thì có tướng người. Có tướng người thì có tướng chúng sinh. Có tướng chúng sinh thì có tướng thọ mạng. Không chúng sinh thì không còn tướng thọ mạng. Nhưng Phật dùng pháp môn phương tiện thiện xảo, để điều phục chúng sinh, Phật có trí tuệ này

5. Tất cả chư Phật biết tất cả pháp vốn vô tướng. Pháp có tướng gì? Bạn nói nó là màu xanh? Hay là màu vàng? Màu đỏ, hay là màu đen? Trong xanh vàng đỏ trắng đen là màu nào? Pháp chẳng có một tướng nào, thì sao lại có màu sắc gì! Phật biết pháp không hình, không tướng, mà hay sinh ra trí tuệ thấu rõ các tướng

6. Tất cả chư Phật biết tất cả thế giới không có thành hoại. Thế giới này vốn có thành trụ hoại không. Nhưng sau khi thành trụ hoại không, lại như thế nào? Vẫn là thành trụ hoại không, cho nên thành trụ hoại không vốn là không, đừng chấp trước vào nó. Phật biết nó chẳng có thành hoại, mà hay sinh ra trí tuệ thành hoại, thấu rõ đạo lý thành hoại này

7. Tất cả chư Phật biết tất cả pháp không có tạo tác, pháp có tạo tác gì? Pháp vốn là tịch tĩnh, không có gì tạo tác, mà Phật biết được con người khởi hoặc, tạo nghiệp, thọ báo, một niệm chẳng giác sinh ra ba đời, cảnh giới làm duyên trường lục thô. Tất cả chư Phật biết tất cả pháp vốn chẳng có gì để nói. Phật nói pháp, chỉ là nói pháp chẳng có lời nói, nhưng hay sinh ra trí tuệ thấu rõ lời nói

8. Tất cả chư Phật biết tất cả pháp vốn chẳng có một tướng, sao lại có nhiễm, có tịnh?

9. Tất cả chư Phật biết tất cả pháp chẳng có nhiễm tịnh, mà hay sinh ra trí tuệ biết nhiễm tịnh

10. Tất cả chư Phật biết tất cả pháp chẳng sinh, chẳng diệt, mà hay sinh ra trí biết rõ sinh diệt

Đó là mười thứ pháp.

Các vị Phật tử! **Chư Phật Thế Tôn có mười thứ pháp vào khắp**. Những gì là mười?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật có thân thanh tịnh vi diệu, vào khắp ba đời: Quá khứ, hiện tại, vị lai

2. Tất cả chư Phật thầy đều đầy đủ ba thứ tự tại, khắp giáo hoá chúng sinh. Ba thứ tự tại có thể nói là: - Thân tự tại - Tâm tự tại - Miệng tự tại. Thân miệng ý ba nghiệp đều tự tại, thanh tịnh. Khiến cho tất cả cũng đắc được tự tại này. Ba thứ tự tại cũng có thể nói: Ăn cơm, mặc áo, ngủ nghỉ, ba thứ này đều tự tại, đây là có đạo lý, tự tại như thế nào? Ăn cơm tự tại, ăn hay không ăn đều không quan trọng. Ăn cũng không no, không ăn cũng không đói. Bạn nói đây chẳng tự tại chẳng? Một khi nhập định, bao lâu không ăn cơm cũng chẳng có vấn đề gì. Không nhập định cũng chẳng có vấn đề gì. Mặc áo tự tại, mặc hay không mặc y áo đều được. Ai ai cũng đều phải mặc y phục, Phật chẳng mặc y phục cũng chẳng có vấn đề gì, tại sao? Vì Ngài chẳng còn tướng ta. Xem Phật chẳng mặc y phục, hoặc có mặc y phục, đó đều là tâm phân biệt của chúng sinh, kỳ thật Ngài: “Trọn ngày ăn cơm chưa ăn một hạt gạo, Trọn ngày mặc y chưa từng mặc một sợi tơ”. Mỗi ngày mặc y, cho đến một sợi tơ, một sợi chỉ cũng chẳng mặc. Bạn nói đó chẳng phải là tự tại chẳng? Chẳng giống như chúng ta mọi người phải cảm y phục lên để mặc vào, nếu không thì cảm thấy chịu không được, còn vấn đề nóng, lạnh nữa. Phật chẳng cảm thấy lạnh, cũng chẳng cảm thấy nóng. Mặc mà chưa từng mặc, ăn mà chưa từng ăn. Còn cả đêm ngủ nghỉ, chẳng nhắm mắt. Ba nghiệp đều tự tại, ba nghiệp đều thanh tịnh, liền khắp giáo hoá chúng sinh

3. Tất cả chư Phật thầy đều đầy đủ các đà la ni, tổng tất cả pháp, trì vô lượng nghĩa, khắp thọ trì tất cả Phật pháp

4. Tất cả chư Phật thầy đều đầy đủ bốn thứ biện tài. Bốn thứ biện tài là: - Từ vô ngại biện - Pháp vô ngại biện - Nghĩa vô ngại biện - Lạc thuyết vô ngại biện. Phật đầy đủ bốn vô ngại biện, chuyển khắp tất cả bánh xe pháp thanh tịnh

5. Tất cả chư Phật thầy đều đầy đủ đại bi bình đẳng, luôn nghĩ nhớ đến tất cả chúng sinh, tất cả chư Phật luôn chẳng xả bỏ tất cả chúng sinh

6. Tất cả chư Phật thầy đều đầy đủ thiền định thâm sâu, luôn quán sát khắp tất cả chúng sinh

7. Tất cả chư Phật thầy đều đầy đủ căn lành lợi tha, chư Phật điều phục hết thầy chúng sinh không có lúc nào ngừng nghỉ

8. Tất cả chư Phật thầy đều đầy đủ tâm không chướng ngại, khắp an trụ tất cả pháp giới, chuyển bánh xe pháp

9. Mười phương ba đời tất cả chư Phật, thầy đều đầy đủ thần lực vô ngại, ở trong một niệm, hiện khắp pháp thân của chư Phật ba đời quá khứ, hiện tại, và vị lai

10. Tất cả chư Phật thấy đều đầy đủ trí tuệ viên mãn vô ngại, ở trong một niệm, khắp lập số kiếp ba đời. Tất cả kiếp số đều do ở trong một niệm kiến lập nên
Đó là mười thứ vào khắp của chư Phật.

Ảnh minh họa (sưu tầm)

Các vị Phật tử! **Chư Phật Thế Tôn lại có mười pháp rộng lớn, không dễ gì tin thọ.** Những gì là mười?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật đều tiêu diệt được tất cả các ma
2. Tất cả chư Phật đều hàng phục được tất cả ngoại đạo
3. Tất cả chư Phật đều điều phục được tất cả chúng sinh, đều khiến cho họ vui thích
4. Tất cả chư Phật đều đi đến được tất cả thế giới, để giáo hoá các chúng sinh
5. Tất cả chư Phật đều có trí tuệ, khế hợp với lý thể pháp giới
6. Tất cả chư Phật đều dùng thân không hai, hiện đủ thứ thân, đầy khắp thế giới
7. Tất cả chư Phật thấy đều dùng âm thanh thanh tịnh vi diệu, khởi bốn thứ biện tài vô ngại, luôn luôn nói pháp không dứt, nếu có người tin thọ phụng hành, thì công chẳng luống mất
8. Tất cả chư Phật thấy đều có thể ở trong một lỗ lông, hiện ra chư Phật, số nhiều đồng với số hạt bụi của tất cả thế giới, liên tục không có đoạn tuyệt

9. Tất cả chư Phật thấy đều có thể ở trong một hạt bụi, thị hiện hết thấy cõi Phật, nhiều đồng với số hạt bụi của tất cả thế giới, mà đều đầy đủ các thứ trang nghiêm tốt đẹp. Chư Phật thường ở trong đó chuyển bánh xe pháp, giáo hoá chúng sinh, mà hạt bụi đó cũng chẳng lớn thêm, thế giới chẳng nhỏ lại. Đó là diệu trí an trụ pháp giới của chư Phật đắc được

10. Tất cả chư Phật thấy đều thấu đạt pháp giới thanh tịnh. Dùng trí tuệ quang minh, phá tan si ám của thế gian, khiến cho chúng sinh đều minh bạch Phật pháp, tùy theo Phật trụ ở trong mười lực của Phật

Đó là mười thứ pháp rộng lớn khó tin thọ.

Bồ Tát Thanh Liên Hoa Tạng lại gọi một tiếng các vị đệ tử của Phật! **Chư Phật Thế Tôn có mười thứ đại công đức là lỗi thanh tịnh. Mười thứ công đức này là là lỗi thanh tịnh, là lỗi tức là là khỏi tất cả lỗi lầm, những việc làm, lời nói, đều không còn lỗi lầm nữa, đều là thanh tịnh.**

Mười thứ công đức đó là:

1. Tất cả chư Phật đủ đại oai đức, đại phước đức, là lỗi thanh tịnh
2. Tất cả chư Phật đều từ trong nhà Như Lai, ba đời sinh ra, chủng tộc điều thiện là lỗi thanh tịnh
3. Tất cả chư Phật hết thuở vị lai, tâm vô sở trụ, là lỗi thanh tịnh
4. Tất cả chư Phật với pháp ba đời, đều không chấp trước, là lỗi thanh tịnh
5. Tất cả chư Phật biết đủ thứ tính đều là một tính, không từ đâu đến, cũng không đi về đâu, là lỗi thanh tịnh
6. Tất cả chư Phật thuở trước thuở sau, phước đức của Ngài vô tận, nhiều đồng với pháp giới, là lỗi thanh tịnh
7. Tất cả chư Phật hiện vô biên sắc tướng, đầy khắp mười phương cõi nước chư Phật, tùy thời điều phục tất cả chúng sinh. Việc làm đó là lỗi thanh tịnh không chấp tướng
8. Tất cả chư Phật đắc được bốn thứ vô úy, là các tất cả sự sợ hãi. Ở trong chúng hội làm đại sư tử hống, thấu rõ phân biệt được tất cả các pháp, là lỗi thanh tịnh
9. Tất cả chư Phật ở trong bất khả, bất khả thuyết nhiều kiếp về trước, đã vào Bát Niết Bàn, chúng sinh nghe thấy được danh hiệu của Phật, vẫn đắc được vô lượng phước báo, như Phật hiện tại công đức không khác, là lỗi thanh tịnh

10. Tất cả chư Phật ở xa trong bất khả, bất khả thuyết thế giới, nếu có chúng sinh, nhất tâm chính niệm, thì đều được thấy, là lỗi thanh tịnh.

Chư Phật Thế Tôn ở tại tất cả thế giới tất cả thời, tất cả mọi nơi, thường làm mười thứ Phật sự. Những gì là mười thứ Phật sự?

Một là: Nếu có chúng sinh, chuyên tâm nghĩ nhớ. Nghĩ nhớ đến ai? Chẳng phải chuyên tâm nghĩ nhớ đến người thương kẻ ghét, mà là chuyên tâm nghĩ nhớ đến tất cả chư Phật, thì mười phương chư Phật sẽ hiện ra ở trước bạn. Có người nói: - “Tôi cũng thường thường niệm Phật, tại sao chẳng thấy Phật hiện ra ở trước mặt tôi?” Xin hỏi bạn, bạn có khởi vọng tưởng chăng? Một mặt bạn niệm Phật, một mặt bạn nghĩ: - “Tôi niệm Phật, bạn trai của tôi có thường niệm Phật chăng? Tôi niệm Phật, bạn gái của tôi có thường nhớ đến tôi chăng? Tôi niệm Phật, không biết có phát tài không? Tôi niệm Phật, muốn được trường thọ sống lâu, không biết có được không?” Cứ khởi những vọng tưởng tâm tham, vọng tưởng tâm sân, vọng tưởng tâm si như thế. Bạn nói thử xem đó gọi là niệm Phật chăng? Đó chẳng phải là bạn niệm Phật, mà giống như bạn đang mắng Phật. Một mặt bạn niệm Phật, một mặt khởi vọng tưởng. Sức lực vọng tưởng đó lớn hơn nhiều so với niệm Phật. Phật muốn hiện ra ở trước mặt bạn, nhưng vọng tưởng của bạn chướng ngại, Phật hiện ra ở trước mặt bạn, bạn cũng nhìn không thấy. Tâm của bạn phải thanh tịnh, thì mặt trăng mới hiện ra, ý của bạn định thì bầu trời xanh không có mây, chuyên tâm nghĩ nhớ, thì chư Phật mới hiện tiền. Nhưng có chúng sinh nhìn thấy được, có chúng sinh nhìn chẳng thấy. Nhìn thấy được, thì Phật cũng hiện tiền, không nhìn thấy được, thì Phật cũng vẫn hiện tiền

Hai là: Nếu có chúng sinh, tâm chẳng điều thuận, mình không thể điều phục thân tâm của mình, sinh ra rất nhiều phiền não, lúc đó mười phương chư Phật sẽ vì loại chúng sinh này nói pháp, khiến cho trong tâm họ được điều thuận

Ba là: Nếu có chúng sinh, sinh tâm tin thanh tịnh. Tin thanh tịnh tức là tâm tin thanh tịnh, chẳng có tạp niệm nào hết, cũng không có tâm hoài nghi nào cả. Nếu có chúng sinh, sinh ra tâm tin thanh tịnh, thì chư Phật Thế Tôn sẽ khiến cho người đó, đắc được vô lượng căn lành

Bốn là: Nếu có chúng sinh tu hành pháp này, thì đắc được vô sinh pháp nhẫn, liền nhập vào pháp vị, thì chư Phật liền khiến cho họ đời này sẽ đắc được hiện chứng, chẳng có gì mà không biết, chẳng có gì mà không rõ, sẽ chứng được cảnh giới này

Năm là: Chư Phật Thế Tôn giáo hoá chúng sinh không có nhàm mỏi, không bao giờ nói: “Tôi không giáo hoá chúng sinh, đủ rồi, nhàm mỏi quá rồi”. Chư Phật

Thế Tôn, chẳng nghĩ như thế

Sáu là: Chư Phật Thế Tôn du hành đến mười phương, tất cả các cõi nước của chư Phật, đến đi vô ngại. Muốn đi đến đâu, thì đi đến đó. Đi cũng chẳng đi, đến cũng chẳng đến. Tại sao? Vì vô ngại. Đến đi vô ngại, đến đi tự tại

Bảy là: Chư Phật Thế Tôn làm Phật sự thường dùng tâm đại bi. Tâm đại bi hay ban tất cả vui cho chúng sinh, dứt trừ tất cả khổ của chúng sinh, chẳng xả bỏ tất cả chúng sinh

Tám là: Chư Phật Thế Tôn thường thường hiện thân thân thông biến hoá, tự tại vô ngại, cảnh giới đó vĩnh viễn liên tục, chẳng có gián đoạn

Chín là: Chư Phật Thế Tôn thường dùng thần thông tự tại vô ngại, vĩnh viễn cũng chẳng ngừng nghỉ, thời thời đều muốn cứu độ tất cả chúng sinh

Mười là: Chư Phật Thế Tôn thường an trụ nơi pháp giới, hay quán sát khắp nhân duyên của tất cả chúng sinh trong pháp giới. Đó là mười thứ Phật sự của chư Phật Thế Tôn làm

Bồ Tát Thanh Liên Hoa Tạng lại nói: Các vị đệ tử của Phật! **Chư Phật Thế Tôn có mười pháp biến trí tuệ vô cùng tận.** Những gì là mười?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật, pháp thân vô biên, vô tại vô bất tại, cho nên nói là vô biên, chẳng khi nào cùng tận, chẳng khi nào hết được, có pháp môn biến trí tuệ này
2. Tất cả chư Phật, làm vô lượng Phật sự, tu pháp biến trí tuệ vô tận
3. Tất cả chư Phật, cảnh giới Phật nhãn, có pháp biến trí tuệ vô tận
4. Tất cả chư Phật, có vô lượng vô số căn lành không thể nghĩ bàn, pháp biến trí tuệ vô tận
5. Tất cả chư Phật, khắp mưa tất cả diệu pháp cam lồ, để thấm nhuần tất cả chúng sinh, pháp biến trí tuệ vô tận
6. Tất cả chư Phật, khen công đức của Phật, biến pháp trí tuệ vô tận
7. Tất cả chư Phật, thưở xưa tu đủ thứ đại nguyện, đủ thứ đại hạnh, pháp biến trí tuệ vô tận
8. Tất cả chư Phật, suốt thưở vị lai luôn làm Phật sự, pháp biến trí tuệ vô tận

9. Tất cả chư Phật, biết rõ tất cả tâm và hành vi của tất cả chúng sinh, pháp biến trí tuệ vô tận

10. Tất cả chư Phật, phước đức trí tuệ trang nghiêm, không ai có thể hơn được, pháp biến trí tuệ vô tận

Đó là mười pháp biến trí tuệ vô tận của chư Phật Thế Tôn.

Các vị Phật tử! **Chư Phật Thế Tôn lại có mười thứ diễn nói vô lượng pháp môn của chư Phật.** Những gì là mười?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật diễn nói pháp môn vô lượng cõi chúng sinh, vô lượng chúng sinh đủ thứ loài

2. Tất cả chư Phật diễn nói pháp môn vô lượng hành vi của chúng sinh

3. Tất cả chư Phật diễn nói pháp môn vô lượng nghiệp quả của chúng sinh, chúng sinh tạo nghiệp gì, thì thọ quả báo đó

4. Tất cả chư Phật lại diễn nói pháp môn vô lượng giáo hoá chúng sinh

5. Tất cả chư Phật lại diễn nói pháp môn vô lượng tịnh chúng sinh

6. Tất cả chư Phật lại diễn nói pháp môn vô lượng hạnh của Bồ Tát tu

7. Tất cả chư Phật lại diễn nói pháp môn vô lượng nguyện của Bồ Tát đã phát ra

8. Tất cả chư Phật lại diễn nói pháp môn vô lượng kiếp thành hoại của tất cả thế giới

9. Tất cả chư Phật lại diễn nói pháp môn vô lượng thâm tâm Bồ Tát tịnh cõi nước chư Phật

10. Tất cả chư Phật lại diễn nói pháp môn vô lượng tất cả thế giới của ba đời chư Phật, ở nơi kiếp đó lần lượt xuất hiện ra đời. Tất cả chư Phật diễn nói pháp môn trí tuệ của tất cả chư Phật

Đó là mười.

Bồ Tát Thanh Liên Hoa Tạng lại gọi một tiếng: Các vị Phật tử! **Chư Phật Thế Tôn lại có mười thứ pháp môn, vì chúng sinh làm Phật sự.** Những gì là mười?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật thị hiện sắc thân, vì chúng sinh làm Phật sự. Pháp thân chư Phật khắp cùng tất cả mọi nơi. Báo thân thì vì chúng sinh làm đại Phật sự. Hoá thân thì tùy duyên ứng phó, thị hiện tám tướng thành đạo, đó đều là vì chúng sinh làm đại Phật sự. Khiến cho tất cả chúng sinh, vì cảnh giới này mà phát tâm bồ đề, đây gọi là làm Phật sự
2. Tất cả chư Phật vang ra diệu âm thanh, vì chúng sinh làm Phật sự. Tại sao âm thanh của Phật viên mãn? Vì dùng âm thanh để làm Phật sự, hoá độ chúng sinh. Vì: “Phương này chân giáo thể, thanh tịnh tại âm thanh”. Âm thanh đó khiến cho chúng sinh phát tâm bồ đề, đó gọi là dùng âm thanh để vì chúng sinh làm Phật sự
3. Tất cả chư Phật có thọ nhận, tức là thọ nhận sự cúng dường của tất cả chúng sinh, cũng là vì chúng sinh làm Phật sự
4. Tất cả chư Phật không thọ nhận, ở đó không thọ nhận sự cúng dường của chúng sinh, cũng là vì chúng sinh làm đại Phật sự. Chư Phật có thọ nhận, là khiến cho chúng sinh trồng phước điền, sinh tâm đại hoan hỷ mà làm Phật sự. Chư Phật không thọ nhận, là khiến cho chúng sinh, sinh tâm đại hổ thẹn, nói: “Phật đều không thọ nhận sự cúng dường của tôi”. Điều này có thể nói không thọ cũng là thọ, vì chúng sinh mà làm Phật sự
5. Tất cả chư Phật dùng đất nước gió lửa, vì chúng sinh làm Phật sự. Chúng ta hãy nhìn xem, đất nước gió lửa bốn đại của thế gian này, đều là áo diệu không thể nghĩ bàn, đều vô cùng vô tận. Chư Phật cũng dùng đất nước gió lửa, vì chúng sinh làm đại Phật sự
6. Tất cả chư Phật thân lực tự tại, biến hoá vô cùng, thị hiện sự tiếp xúc, thuận duyên tất cả cảnh giới, cũng là vì chúng sinh làm Phật sự
7. Tất cả chư Phật có đủ thứ danh hiệu. Mỗi một vị Phật ban đầu có một vạn danh hiệu, cho nên chúng ta gọi Vạn Phật Thánh Thành. Đây chẳng phải là một vạn vị Phật, mới gọi là Vạn Phật Thánh Thành, mà một vị Phật cũng gọi là Vạn Phật Thánh Thành, một vạn vị Phật cũng gọi là Vạn Phật Thánh Thành, và vạn vạn vị Phật cũng gọi là Vạn Phật Thánh Thành. Vạn vạn là vô cùng vô tận, đều gọi là Vạn Phật Thánh Thành. Ai đến thì người đó có cơ hội thành Phật. Đến được Vạn Phật Thánh Thành, thì nhất định sẽ thành Phật. Nếu không muốn thành Phật, thì không đến được Vạn Phật Thánh Thành, cho nên Vạn Phật Thánh Thành, tức là danh hiệu của tất cả chư Phật. Tất cả chư Phật có đủ thứ danh hiệu, cũng là vì chúng sinh làm đại Phật sự

8. Tất cả chư Phật dùng cảnh giới cõi Phật, vì chúng sinh làm Phật sự, mỗi một vị Phật có một cõi nước, ở trong đó giáo hoá chúng sinh, vì chúng sinh làm đại Phật sự. Vào thời kỳ mạt pháp này, kiến lập nên Vạn Phật Thánh Thành, có được một đạo tràng lớn từ dưới đất vọt lên, thật có thể nói là trời đất kiến tạo, tất cả những thiết bị đều hiện thành. Chúng ta đến đây, thành tựu đạo tràng này rất dễ dàng, và còn dự bị thành lập một cơ sở trường đại học pháp giới, tạo nên trên thế giới này thật có lương tâm đạo đức, học sinh hiểu được làm thế nào để làm người, đó thật là không thể nghĩ bàn. Chúng ta quán sát cảnh giới này, thật là không thể nghĩ bàn, nếu chẳng phải mười phương ba đời tất cả chư Phật, đến trợ giúp chúng ta làm đại Phật sự, làm sao thành tựu được như vậy? Chúng ta mọi người nên minh bạch như vậy. Đó tức là Phật thị hiện một đạo tràng lớn như thế, kêu chúng ta tất cả mọi người, ở đây dụng công tu hành. Cho nên lạnh một chút, mới thấy được chân tâm của chúng ta. Chúng ta phải làm “Đèn cây ở trong gió”, gió càng lớn thì đèn của chúng ta càng sáng. “Vàng thật trong lửa mạnh”, lò lửa càng lớn thì mới luyện ra vàng thật, thuần vàng, không có chút xen tạp nào. Chúng ta phải có chí hướng như thế. Chẳng phải tôi đã từng nói với quý vị, phải: “Rét chết đứng ngược gió, Đói chết không khuất phục”. Phật giáo đồ, tuyệt đối phải có chí khí chân chính, đừng nương tựa vào người khác. Tôi nói với quý vị lời này, đều là chân thật, chúng ta nhất định phải làm như vậy. Chư Phật Bồ Tát đang ở đó làm đại Phật sự, dự bị hiện thành đạo tràng cho chúng ta, chúng ta thể nghiệm đến chư Phật Bồ Tát từ bi như thế, nhất định phải tu hành cho tốt, dụng công cho tốt, đừng cô phụ lòng từ bi của tất cả chư Phật. Chư Phật và chúng sinh chỉ sai khác một chút, một chút nào? Tức là chư Phật thì phá được vô minh rồi, còn chúng sinh thì bảo hộ vô minh. Chư Phật chẳng còn sự chấp trước, chúng sinh thì chuyên môn chấp trước, sự khác biệt là chỗ này

9. Tất cả chư Phật nghiêm tịnh cõi Phật, vì chúng sinh làm Phật sự. Nghiêm là trang nghiêm, tịnh là thanh tịnh. Khiến cho hết thảy cõi nước chư Phật, đều thanh tịnh trang nghiêm, đây cũng là vì tất cả chúng sinh làm đại Phật sự

10. Lại nữa, tất cả chư Phật im lặng không nói, vì chúng sinh làm Phật sự. Kỳ thật vô vi mà vô bất vi, không nói mà nói, đó là chư Phật làm đại Phật sự

Đó là mười thứ pháp môn vì chúng sinh làm Phật sự.

Bồ Tát Thanh Liên Hoa Tạng lại gọi một tiếng: Các vị đệ tử của Phật! **Chư Phật Thế Tôn có mười pháp môn tối thắng.** Những gì là mười?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật đại nguyện đã phát ra rất kiên cố, không thể thay đổi, chẳng giống như chúng ta phát nguyện rồi về sau hối hận, lại muốn thu hồi nguyện

lực, như vậy thì chẳng kiên cố. Đại nguyện của chư Phật kiên cố không thể trở ngại phá hoại được. Trở ngại như thế nào cũng không trở ngại được, phá hoại như thế nào cũng không phá hoại được, kiên cố giống như kim cương. Chư Phật đã nói thì làm, trừ khi Ngài không nói, đã nói ra thì nhất định phải làm, không thể nào nói dối. Chẳng phải nói rồi không làm, chư Phật lời nói không hai. Lời nói ra rồi, chỉ là một câu, không thể ngược lại, nói rồi lại nói: “Ta chẳng có nói”, không bao giờ ngược lại như vậy

2. Tất cả chư Phật làm thế nào mà thành Phật? Tức là công đức viên mãn, phước đủ tuệ đủ, mới thành Phật. Ngài vì viên mãn tất cả công đức, hết kiếp thuở vị lai, tu Bồ Tát hạnh. Trước khi Phật chưa thành Phật, phát nguyện hết kiếp thuở vị lai, tu hành Bồ Tát hạnh, lợi ích tất cả chúng sinh, tự giác giác tha, tự độ độ tha, tự lợi lợi tha. Ngài tu Bồ Tát hạnh, không sinh giải đãi, càng tu càng dũng mãnh tinh tấn, chẳng giống như chúng ta, tu pháp gì cũng đều giải đãi. Lạ Phật thì cảm thấy mệt mỏi quá, bèn muốn nghỉ. Tụng kinh cũng giải đãi như thế. Chư Phật tu pháp, chẳng có lúc nào giải đãi

3. Tất cả chư Phật vì muốn điều phục tất cả chúng sinh, khiến cho chúng sinh đều giữ quy cụ, nên đi đến bất khả, bất khả thuyết thế giới như vậy, để giáo hoá tất cả chúng sinh, mà không đoạn tuyệt. Dùng từ bi Bồ Tát hạnh để lợi ích chúng sinh, thật là tối thắng

4. Tất cả chư Phật đối với hai loại chúng sinh tin và huỷ báng, đều dùng tâm đại bi quán khắp, bình đẳng thương xót chúng sinh không khác. Cho nên, bạn hoan hỷ Phật, Ngài cũng chẳng hoan hỷ, bạn phỉ báng Phật, Ngài cũng chẳng sinh tâm nóng giận. Chẳng phải tôi thường nói với các vị: “Khen chê không động tâm”. Đó là thái độ của Phật. Bất cứ ai nói chúng ta không tốt, là muốn cho chúng ta tốt. Nếu họ không muốn chúng ta tốt, thì hà tất phải nói chúng ta không tốt? Đây là thái độ đối với sự phỉ báng nên có. Còn người khác khen mình thì thế nào? Phải nghĩ như vậy: - “Họ muốn cho mình làm tốt hơn, nếu không hy vọng mình làm tốt hơn, thì tại sao họ phải khen ngợi mình?” Cho nên tôi thường nói với các vị: - “Bất cứ ai phỉ báng sư phụ của các vị, các vị là những đệ tử quy y, phải cảm ơn người đó, tại sao? Các vị phải nghĩ như vậy: - “Tôi quy y với vị sư phụ này, đại khái từ vô lượng kiếp đến nay, có vô lượng tội nghiệp, chưa tiêu diệt hết. Hiện tại có người làm thiện tri thức của ông ấy, trợ giúp cho ông ấy tiêu một chút tội nghiệp, đó chẳng phải là nên cảm ơn chăng?” Vả lại, hoặc là họ thử nghiệm bạn, xem thử có người phỉ báng sư phụ của bạn, bạn có động tâm chăng? Nếu chẳng động tâm thì: “Mắt thấy hình sắc bên trong chẳng hay. Tai nghe chuyện đời tâm chẳng biết. Thấy việc tỉnh việc ra khỏi thế gian. Thấy việc mê việc đoạ trầm luân”. Nếu được như thế, tức là tâm chẳng động, hãy xem công phu của bạn, xem định lực của bạn. Hơn nữa bạn cũng nên nghĩ rằng:

- “Tại sao người này phỉ báng sư phụ của tôi? Nếu bạn có những sự quán sát như thế, thì gọi là sức quán sát khắp, sẽ không có phiền não gì hết, phiền não cũng chẳng còn. Bình đẳng không khác, khen chê không động tâm. Con người có lúc khen lúc chê. Có lúc bạn được họ khen, có lúc bạn bị họ chê, là muốn cho bạn tốt, nếu nghĩ như thế thì chẳng có phiền não gì cả. Tôi nói về đạo lý này không nhất định là đúng. Các vị bất cứ người nào, nếu cảm thấy có câu nào không viên mãn, thì có thể nói cho tôi biết, về sau tôi sẽ nói cho được viên mãn. Đạo lý bộ Kinh Hoa Nghiêm này vô cùng vô tận. Một thứ đạo lý có thể sinh ra vô lượng vô biên đạo lý; vô lượng vô biên đạo lý cũng giống như một đạo lý, do đó: “Đâu chẳng từ pháp giới này mà ra, Chẳng có gì không trở về pháp giới này”

Bộ Kinh pháp giới này là nói về đạo lý pháp giới. Các vị mọi người nói: “Vạn Phật Thánh Thành đến như thế nào?” Vạn Phật Thánh Thành là từ những người chúng ta tu hành mà đến. Chúng ta tu hành không thể tự khen mình chê người khác, nói chúng ta tu hành là đúng.

5. Tất cả chư Phật bao quát khắp khứ, hiện tại, vị lai, ba đời tất cả chư Phật. Chư Phật đời vị lai tức là bạn, tôi, và tất cả chúng sinh, đều bao quát hết. Cho nên chúng ta hiện tại, cũng đều là làm các Phật sự. Những gì chúng ta tạo, làm, đều là học theo chư Phật, làm việc của chư Phật đã làm. Chư Phật từ lúc ban đầu một niệm phát Bồ đề tâm, cho đến khi thành tựu Vô Thượng Chính Đẳng Chính Giác, Phật quả Bồ đề, trọn không thối thất tâm Bồ đề, lúc nào cũng chẳng thối lùi về sau, mỗi ngày tinh tấn hơn mỗi ngày, mỗi ngày phát Bồ đề tâm hơn mỗi ngày

6. Tất cả chư Phật tích tập vô lượng các công đức lành, từ ít thành nhiều, từ nhỏ thành lớn, từ gần mà thành xa, tích tập vô lượng vô biên công đức lành. Công đức lành của Ngài tu được, đều hồi hướng về tính nhất thiết trí. Ngài đối với tất cả pháp thế gian, không nhiếp trước một tí nào cả. Nhiếp trước tức là mê, nghĩa là không biết thế nào là đúng, thế nào là sai; thế nào là chính quyết, thế nào không chính quyết. Bị những pháp thế gian làm nhiếp trước. Phật chẳng như thế, Ngài hồi hướng về tính nhất thiết trí, chẳng bị pháp thế gian nhiếp trước

7. Tất cả chư Phật, tại đạo tràng của mười phương chư Phật ba đời, tu học ba nghiệp, tu học thân nghiệp thanh tịnh, ý nghiệp thanh tịnh, lời nghiệp thanh tịnh. Chỉ tu hành hạnh của Phật tu, chứ chẳng tu hành hạnh của hàng Thanh Văn Duyên Giác nhị thừa tu, đều vì hồi hướng về tính nhất thiết trí, hồi hướng thành tựu quả vị Vô Thượng Chính Đẳng Chính Giác

8. Tất cả chư Phật phóng đại quang minh, quang minh đó bình đẳng, chiếu khắp tất cả mọi nơi. Và chiếu đến tất cả pháp của chư Phật nói, chiếu soi vô ngại, khiến cho tất cả Bồ Tát, đều đắc được tâm thanh tịnh, viên mãn nhất thiết trí

9. Tất cả chư Phật xả lìa tất cả khoái lạc của thế gian, chẳng tham danh văn lợi dưỡng của thế gian, chẳng nhiễm trước tình ái của thế gian, mà nguyện khắp thế gian lìa khổ được vui

10. Hết thấy tất cả chư Phật thương các chúng sinh, thương tức là thương xót, nghĩa là lòng từ bi, ái hộ đối với chúng sinh. Phật cảm thấy tất cả chúng sinh thọ đủ thứ thống khổ mà thương xót. Do đó, phải giữ gìn giống Phật, tu hành cảnh giới Phật, xa lìa sinh tử, xa lìa tất cả điên đảo mộng tưởng, đắc được bậc mười thứ lực của Phật

Đó là mười.

Chư Phật Thế Tôn lại có mười thứ trang nghiêm tối thắng vô thượng.
Những gì là mười?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật thấy đều đầy đủ ba mươi hai tướng tốt và tám mươi vẻ đẹp. Đó là thân thể trang nghiêm tối thắng vô thượng thứ nhất của chư Phật

2. Lại nữa tất cả chư Phật thấy đều đầy đủ sáu mươi thứ âm thanh vi diệu không thể nghĩ bàn. Có ai muốn biết sáu mươi thứ âm thanh này không? Có thể xem Phật học tự điển, ở trong đó có nói rõ ràng. Trong mỗi thứ âm thanh, lại phân ra năm trăm phần khác nhau. Mỗi một phần lại có vô lượng trăm ngàn phần, nhiều âm thanh tịnh, để trang nghiêm âm thanh tịnh này. Có thể ở trong tất cả pháp giới chúng sinh, không có sợ hãi, khi nói thì chẳng có chút sợ hãi gì cả, chẳng giống như chúng ta, có lúc muốn nói lại không dám nói, ở trong đại chúng sinh ra một thứ sợ hãi, đó là bị oai đức của đại chúng làm cho sợ. Chư Phật chẳng có sợ hãi, thường thường làm đại sư tử吼, diễn nói pháp nghĩa thâm sâu vô thượng, chúng sinh nghe được, chẳng có ai mà chẳng hoan hỉ vui mừng. Tùy theo căn tính, đều được điều phục, chúng sinh ngang ngược hết ngang ngược, chúng sinh xấu ác thì hết xấu ác. Đó là lời nói trang nghiêm tối thắng vô thượng thứ hai của chư Phật

3. Tất cả chư Phật, bao quát bạn, mọi người khác, bất cứ ai cũng đều bao quát trong đó. Vì tất cả chúng sinh đều có Phật tính, đều có thể làm Phật, cho nên đều đủ mười lực. Các đại tam muội tức là đại định, đại thọ. Mười tám pháp bất cộng trang nghiêm ý nghiệp, có mười tám thứ bất cộng trang nghiêm ý nghiệp khác với nhị thừa, chẳng giống phàm phu. Cảnh giới sở hành của Phật, đều viên

mãn thông đạt vô ngại. Tất cả Phật pháp cũng đều thông đạt vô ngại, đều vừa đúng, cũng chẳng thừa, cũng chẳng nhiều, cũng chẳng ít. Dùng pháp giới trang nghiêm tốt đẹp, để làm trang nghiêm tốt đẹp cho chính mình. Hết thấy tất cả chúng sinh pháp giới, trong tâm nghĩ gì, Phật đều biết. Bất cứ quá khứ, vị lai, hiện tại, tuy nhiên mỗi mỗi đều khác nhau, ở trong một niệm, Phật đều thấy rõ tư tưởng của tất cả chúng sinh. Đó là ý trang nghiêm tối thắng vô thượng thứ ba của chư Phật

4. Tất cả chư Phật thấy đều phóng vô số quang minh. Mỗi quang minh, có bất khả thuyết lược quang minh dùng làm quyến thuộc, chiếu khắp tất cả cõi nước của chư Phật. Diệt trừ tất cả đen tối của thế gian, thị hiện vô lượng chư Phật xuất hiện ra đời. Thân đó bình đẳng, thấy đều thanh tịnh. Làm các Phật sự đều không luống mất, hay khiến cho chúng sinh chí không thối chuyển. Đó là quang minh trang nghiêm tối thắng vô thượng thứ tư của chư Phật

5. Tất cả chư Phật khi hiện mỉm cười, đều ở trong miệng, phóng ra trăm ngàn ức Na do tha A tăng kỳ quang minh. Mỗi quang minh, đều có vô lượng đủ thứ màu sắc không nghĩ bàn, chiếu khắp mười phương tất cả thế giới. Ở trong đại chúng phát ra tiếng thành thật. Thọ ký A nậu đa la tam miệu tam bồ đề Vô Thượng Chính Đẳng Chính Giác, cho vô lượng vô số bất tư nghì chúng sinh. Đó là hiện mỉm cười trang nghiêm tối thắng vô thượng là nghi hoặc thế gian thứ năm của chư Phật

6. Tất cả chư Phật đều có pháp thân, thanh tịnh vô ngại. Đối với tất cả pháp, rất ráo thông đạt, trụ nơi pháp giới, không có bờ mé. Tuy ở thế gian mà chẳng xen tạp với đời, thấu rõ pháp thật tính của thế gian. Tu hành pháp xuất thế, đường lối nói đã bật, vượt qua uẩn giới xứ. Đó là pháp thân trang nghiêm tối thắng vô thượng thứ sáu của chư Phật

7. Tất cả chư Phật đều có vô lượng quang minh thường diệu, có bất khả, bất khả thuyết đủ thứ sắc tướng, dùng để trang nghiêm tốt đẹp, làm quang minh tạng. Sinh ra vô lượng quang minh viên mãn, chiếu khắp mười phương, không có chướng ngại. Đó là quang minh thường diệu trang nghiêm tối thắng vô thượng thứ bảy của chư Phật

8. Tất cả chư Phật đều có vô biên sắc đẹp, sắc đẹp đáng ưa thích, sắc đẹp thanh tịnh. Tùy tâm mà hiện ra sắc đẹp, đủ thứ sắc đẹp vi diệu đó, chiếu sáng che khuất tất cả. Sắc đẹp ba cõi, mà đến nơi bờ kia sắc đẹp vô thượng. Đó là sắc đẹp trang nghiêm tối thắng vô thượng thứ tám của chư Phật

9. Tất cả chư Phật đều ở trong giống Phật ba đời sinh ra, tích tụ các báu lành, rất ráo thanh tịnh. Thân miệng ý ba nghiệp của các Ngài không có lỗi lầm, do

đó mà lìa khỏi sự khinh chê của thế gian. Ở trong tất cả các pháp thù thắng bậc nhất. Dùng diệu hạnh thanh tịnh để trang nghiêm. Thành tựu đầy đủ trí nhất thiết trí. Chúng tộc của Phật thanh tịnh, không ai khinh chê được. Đó là chúng tộc trang nghiêm tối thắng vô thượng thứ chín của chư Phật

10. Hết thấy quá khứ, hiện tại, vị lai, tất cả chư Phật đều dùng sức đại từ, để trang nghiêm thân mình, từ hay ban vui, bi hay cứu khổ, đại từ là bao quát đại bi. Dùng sức từ bi để trang nghiêm thân Phật, rốt ráo thanh tịnh. Phật không có những khát ái, Phật chẳng giống như chúng ta, giống như con người thèm khát, lại nghĩ cái này, lại nghĩ cái nọ. Tâm tham chẳng khi nào đầy đủ được, tham mà chẳng biết chán, đối với tất cả, đều sinh ra tâm ái dục. Khi ái dục sinh ra, ác dục chết đi, tức là điên đảo như thế! Hành vi khát ái như thế là hành vi chẳng chính đáng. Chư Phật đã dứt vĩnh viễn hành vi đó, trong tâm cũng chẳng còn sự chấp trước, cho nên ai thấy được cũng không nham chán, chẳng có ai mà chẳng muốn chiêm ngưỡng dung nhan từ bi hoan hỉ của Phật. Tại sao ai ai cũng đều hoan hỉ chiêm ngưỡng quang minh của Phật? Vì Phật thường có tâm đại bi cứu hộ tất cả chúng sinh thế gian. Phật là ruộng phước bậc nhất của thế gian. Đệ tử của Phật đều gọi là phước điền Tăng

Đó là mười thứ trang nghiêm tối thắng vô thượng.

Chư Phật Thế Tôn có mười pháp tự tại. Những gì là mười?

Đó là:

1. Tất cả chư Phật đối với tất cả pháp, hoàn toàn đắc được tự tại. Thấu đạt mỗi câu, nghĩa lý của mỗi một câu. Diễn nói tất cả các pháp, biện tài vô ngại. Đó là pháp tự tại thứ nhất của chư Phật

2. Tất cả chư Phật giáo hoá chúng sinh, chưa từng thất thời. Tức là chẳng bỏ qua cơ hội giáo hoá chúng sinh. Ngài tùy sự ưa thích của họ, mà vì họ nói chính pháp, khiến cho họ đều được điều phục, không có đoạn tuyệt. Đó là pháp tự tại thứ hai của chư Phật

3. Tất cả chư Phật có thể khiến cho tận cõi hư không, vô lượng vô số chúng sinh, đều đắc được đủ thứ sự trang nghiêm. Có thể khiến cho tất cả thế giới, sáu thứ chấn động. Đó là: Chấn, hống, kích, động, dũng, khởi, sáu thứ. Chấn tức là chấn động, rung động, ví như địa chấn. Hống tức là hống khiếu, phát ra một thứ âm thanh. Kích, tức là xung kích, ba thứ này thuộc về tiếng. Động, dũng, khởi, thuộc về hình. Động tức lay động. Dũng tức là từ từ vọt đi lên. Khởi tức là đột khởi thật nhanh, đó gọi là đất chấn động sáu cách. Sáu biến chấn động, mỗi thứ lại có ba thứ biến hoá, cho nên biến thành mười tám biến chấn động. Ba thứ

nào? Tức là chấn, biến chấn, đẳng biến chấn. Chấn là chấn một chút chút. Biến chấn tức là khắp một quốc gia đều chấn động. Đẳng biến chấn tức là cả một thế giới đều chấn động. Sáu thứ chấn động, biến thành mười tám thứ biến động. Sáu thứ chấn động này khiến cho hết thủy thế giới nâng lên hoặc chìm xuống, hoặc chấn biến thành lớn, hoặc chấn biến thành nhỏ, hoặc khiến cho thế giới với thế giới hợp lại với nhau, hoặc chấn làm cho thế giới với thế giới phân ra. Tuy có sự biến động lớn như vậy, có cảnh giới lớn như vậy, nhưng chưa từng nào hại một chúng sinh nào. Chúng sinh ở trong thế giới đó cũng chẳng hề hay biết, cũng không sinh tâm hoài nghi, cũng không cảm thấy lạ lùng. Đó là pháp tự tại thứ ba của chư Phật

4. Tất cả chư Phật dùng sức thần thông, đều có thể trang nghiêm thanh tịnh tất cả thế giới. Trong khoảng một niệm, hiện đến khắp tất cả thế giới, khiến cho tất cả thế giới đều trang nghiêm. Những thế giới đó đắc được đủ thứ sự trang nghiêm, trải qua thời gian lâu dài vô số kiếp, cũng nói không hết được. Đủ thứ sự trang nghiêm đó, thủy đều là nhiễm thanh tịnh. Khiến cho tất cả chúng sinh, đều là khỏi pháp nhiễm ô, đều đắc được quang minh thanh tịnh, không gì sánh bằng. Lại nữa, có thể khiến cho hết thủy cõi Phật, trang nghiêm thanh tịnh bình đẳng, vào trong một cõi Phật. Đó là pháp tự tại viên dung vô ngại thứ tư của chư Phật

5. Tất cả chư Phật thấy một chúng sinh đáng được Phật giáo hoá, thì vì một chúng sinh này mà trụ thọ mạng, trải qua bất khả, bất khả thuyết kiếp lâu dài, cho đến hết thuở vị lai ngôi kiết già, thân tâm không mệt mỏi, chuyên tâm nghĩ nhớ đến chúng sinh đó, không có lúc nào quên họ. Dùng pháp phương tiện khéo léo, để điều phục chúng sinh đó, mà chẳng thất thời. Vì một chúng sinh là như vậy, vì tất cả chúng sinh cũng đều như thế. Đó là pháp tự tại thứ năm của chư Phật

6. Lại nữa, tất cả chư Phật đều có thể đến khắp tất cả thế giới. Chỗ tu hành của tất cả chư Phật, mà chẳng tạm xả bỏ tất cả pháp giới. Mười phương đều khác nhau. Mỗi phương đều có vô lượng biển thế giới. Thế giới nhiều giống như biển cả. Biển thế giới này chẳng phải là biển, mà là nói thế giới lớn, nhiều như biển cả. Mỗi một biển thế giới, lại có vô lượng loại thế giới. Phật dùng thần lực của Ngài, ở trong một niệm, đều đến được tất cả biển thế giới, chuyển bánh xe pháp thanh tịnh vô ngại. Đó là pháp tự tại thứ sáu của chư Phật

7. Tất cả chư Phật vì muốn điều phục hết thủy tất cả chúng sinh. Ở trong niệm niệm, thành A nậu đa la tam miệu tam bồ đề, mà ở trong tất cả Phật pháp, chẳng phải đã hiện giác, cũng chẳng phải đương giác, cũng chẳng trụ nơi bậc hữu học, mà đều thấy biết thông đạt vô ngại, đủ vô lượng trí tuệ, vô lượng tự

tại, giáo hoá điều phục tất cả chúng sinh. Đó là pháp tự tại thứ bảy của chư Phật

8. Lại nữa, tất cả chư Phật có thể dùng nơi mắt mà làm Phật sự nơi tai. Tại con mắt có thể nghe, lại có thể làm đủ thứ Phật sự. Có thể dùng nơi tai mà làm Phật sự nơi mũi. Lại có thể dùng nơi mũi mà làm Phật sự nơi lưỡi. Lại có thể dùng nơi lưỡi mà làm Phật sự nơi thân. Lại có thể dùng nơi thân mà làm Phật sự nơi ý. Lại có thể dùng nơi ý, ở trong tất cả thế giới, trụ thế xuất thế gian, đủ thứ cảnh giới. Ở trong mỗi cảnh giới, có thể làm vô lượng Phật sự rộng lớn. Đó là pháp tự tại thứ tám của chư Phật. Sáu căn mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý, hỗ tương dụng với nhau, tức chứng được tất cả viên thông

9. Tất cả chư Phật, mỗi lỗ chân lông nhỏ nhất trên thân của Ngài, có thể dung chứa tất cả chúng sinh. Mỗi thân thể của chúng sinh, đều lớn đồng với bất khả thuyết cõi nước chư Phật. Chúng sinh ở trong lỗ chân lông của Phật cũng không chật hẹp, cũng không cảm thấy nhỏ. Mỗi bước đi của chúng sinh, đều đi qua vô số thế giới, triển chuyển như vậy, hết vô số đại kiếp, hoàn toàn đều nhìn thấy chư Phật xuất hiện ra đời, giáo hoá chúng sinh, chuyển bánh xe pháp thanh tịnh, khai thị bất khả thuyết pháp quá khứ, vị lai, hiện tại. Tận cõi hư không, tất cả chúng sinh, tại tất cả các cõi thọ thân, hết thủy ba ngàn oai nghi, tám vạn tế hạnh, đi đứng nằm ngồi, và họ đắc được đủ thứ đồ ưa thích, thấy đều đầy đủ viên mãn, mà ở trong đó không có chướng ngại. Đó là pháp tự tại thứ chín của chư Phật. Chư Phật có mười pháp tự tại, còn chúng ta chúng sinh thì chẳng tự tại. Thế nào gọi là pháp chẳng tự tại? Tức là rất nhiều buồn bực, rất nhiều phiền não. Thấy cái này không tốt, thì chẳng tự tại. Nhìn cái kia không tốt, thì chẳng tự tại. Nghe người niệm Phật lớn tiếng lại chẳng tự tại. Nghe người tiếng nói nhỏ, lại chẳng tự tại. Chúng ta đều đang ở tại đây đã Phật thất, có người chân chính đã Phật thất, ở đây niệm Phật. Có người đang ở đây đã phiền não thất, cảm thấy cái này không tốt, cái kia cũng không tốt. Ngủ thì tốt, ăn ngon thì tốt, đối với niệm Phật chẳng cảm thấy hứng thú. Nhất là người trước đây chưa từng tham gia đã Phật thất, chẳng hiểu quy cụ đã thất. Khi ở trong Chính điện yên lặng, đi ra, đi vào, gây ra nhiều tiếng động. Mang giầy ở trên bục gỗ, gây ra nhiều tiếng động, khiến cho mọi người đều không được tự tại. Lúc ngồi thì đừng gây tiếng động, lúc nên ngồi thì không ngồi, đó là chẳng tự tại. Khi đi nhiều Phật, nếu không có việc gì, mà cố ý đi nhà cầu, hoặc đến chỗ khác chơi, thì đây cũng gọi là không tự tại. Cho nên chư Phật có pháp tự tại, chúng ta thì cứ dùng pháp chẳng tự tại. Có người còn ngủ ngáy ở trong Chính điện, khiến cho người khác khởi vọng tưởng, cũng chẳng tự tại. Hy vọng ai có những tập khí này nên sửa đổi lại. Chúng ta phải học pháp tự tại của chư Phật

10. Tất cả chư Phật, trong khoảng một niệm, hiện số vị Phật nhiều như hạt bụi tất cả thế giới. Mỗi vị Phật đều ở nơi tất cả pháp giới, các hoa sen báu đẹp rộng lớn trang nghiêm biển thế giới, ngồi trên tòa sư tử Liên Hoa Tạng, thành Vô Thượng Chính Đẳng Chính Giác. Lại thị hiện thần lực tự tại vô ngại của tất cả chư Phật. Như ở nơi các hoa sen đẹp rộng lớn trang nghiêm thế giới như vậy. Ở trong tất cả pháp giới, bất khả thuyết bất khả thuyết đủ thứ sự trang nghiêm, đủ thứ cảnh giới, đủ thứ hình tướng, đủ thứ thị hiện, đủ thứ kiếp số, thế giới thanh tịnh. Như ở trong một niệm, như vậy ở trong tất cả niệm, nơi vô lượng vô biên A tăng kỳ kiếp, một niệm đều hiện ra tất cả thế giới, ở trong một niệm trụ khắp vô lượng thế giới, mà chưa từng dùng chút sức pháp môn phương tiện. Tại sao? Vì Phật đã tự tại. Đó là pháp tự tại thứ mười của chư Phật

Lời kết

Bộ Luận Kinh Hoa Nghiêm Đại Phương Quảng Phật được giảng giải bởi Hòa thượng Tuyên Hóa, Việt dịch Tỳ Kheo Thích Minh Định, gồm có 25 quyển. Bài viết này là những ý chính, cô đọng nhất của quyển 18.

Tác giả: Phạm Tuấn Minh

Tài liệu: Kinh Hoa Nghiêm Đại Phương Quảng Phật, Hòa thượng Tuyên Hóa, Hán dịch: Sa môn Thật Xoa Nan Đà, Việt dịch Tỳ Kheo Thích Minh Định, Chùa Kim Quang.